

Sygn. akt I C 94/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Choczaj

Protokolant: st. sekr. sąd. Iwona Bartel

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Komendanta Powiatowego Policji w W. i Prokuratora Rejonowego w (...)

o zadośćuczynienie i inne

1. oddała powództwo,
2. nie obciąża powoda M. S. kosztami procesu,
3. przyznaje i wypłaca adwokatowi Ł. H. z środków budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 8 856,00 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi M. S. z urzędu.

Sygn. akt I C 94/14

UZASADNIENIE

M. S. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - reprezentowanego przez Komendanta Powiatowego Policji w W. kwoty 250 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 30 000,00 zł na rzecz Domu Dziecka w T. i kwoty 20 000,00 zł na rzecz Ośrodka (...) w G., za straty moralne spowodowane bezpodstawnym oskarżeniem go o czyn, od którego popełnienia został uniewinniony, co w konsekwencji przyczyniło się do odwołania mu warunkowego przedterminowego zwolnienia i zarządzenia wykonania reszty nieodbytej kary pozbawienia wolności oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W piśmie procesowym z dnia 07 października 2014 roku pełnomocnik powoda wskazał, że wszczęte przeciwko powodowi postępowanie karne naraziło go na niedogodności związane z udziałem w sprawie i cierpienia psychiczne, gdyż powód, posiadający status oskarżonego, lękał się o to, że zostanie skazany za czyn, którego nie popełnił, utracił dobre imię i reputację, zmuszony był dowodzić swojej niewinności, bał się odbioru w społeczeństwie jako ten, który pomawia funkcjonariuszy policji, bał się o to, że ponownie może zostać oskarżony o popełnienie czynu, który nie jest przestępstwem. Ponadto pełnomocnik powoda wskazał, że bezzasadne oskarżenie doprowadziło

do wykonania powodowi reszty kary pozbawienia wolności, w skutek czego utracił możliwość korzystania z profesjonalnej pomocy medycznej na wolności, z życia społecznego, z nieskrępowanego praktykowania wiary i uczestniczenia w obrządkach religijnych, a także utracił dobre imię, zaufanie kontrahentów, banków i instytucji, więzi z bliskimi, możliwość uczestniczenia w akcjach dobroczynnych i charytatywnych, pozbawiony został możliwości prowadzenia spokojnego życia, korzystania z zasobów kulturalnych, z rehabilitacji i zajęć sportowych.

Postanowieniem z dnia 15 października 2014 roku Sąd Okręgowy w S. na podstawie art. 67 § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie Prokuratora Rejonowego w (...), jako reprezentującego Skarb Państwa obok Komendanta Powiatowego Policji w W..

Skarb Państwa - reprezentowany przez Komendanta Powiatowej Policji w W. oraz Prokuratora Rejonowego w (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. S. oskarżono o to, że:

- w dniu 14 listopada 2010 roku w miejscowości R., gmina G., powiat (...), województwo (...), kierował samochodem osobowym marki F. (...) o nr (...) po drodze publicznej znajdując się w stanie nietrzeźwości, wyrażającym się zawartością 1,55 promila alkoholu we krwi, przy czym czynu tego dopuścił się będąc wcześniej prawomocnie skazany za spowodowanie wypadku drogowego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Kępnie, sygn. akt VII K 392/99, ponadto czynu tego dopuścił się w okresie pięciu lat po odbyciu co najmniej pół roku kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne, tj. o czyn z art. 178 a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

- w czasie od listopada 2009 roku do dnia 05 stycznia 2011 roku w miejscowości R., gmina G., powiat (...), województwo (...), znęcał się psychicznie i fizycznie nad członkami rodziny w ten sposób, że wszczynał awantury domowe, w trakcie których zachowywał się arogancko i agresywnie w stosunku do syna R., żony A. i córki M., poniżał ich i wyśmiewał, szarpał się z nimi, straszył, że zrobi z nimi porządek, utrudniał korzystanie z pomieszczeń mieszkalnych i urządzeń domowych oraz spożywanie posiłków, groził wyrzuceniem z domu oraz pozbawieniem życia przy użyciu noża, tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.,

- w dniu 25 maja 2011 roku w godz. 22.10 - 22.30 na Posterunku Policji w L. ul. (...), gmina L. powiat (...), województwo (...), w złożonych wyjaśnieniach do sprawy ds. (...) (...), w protokole przesłuchania podejrzanego z dnia 25 maja 2011 roku, karta 127 - 128, fałszywie oskarżył sierż. P. C. o składanie fałszywych zeznań w przedmiocie przyczyny zgłaszanej przez niego interwencji w protokole przesłuchania świadka z dnia 17 stycznia 2011 roku - karta nr 50, tj. o czyn z art. 234 k.k., **(dowód: akt oskarżenia - k. 36 - 39)** .

Wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 20 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 676/11, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 18 września 2013 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II Ka 254/13, uznano M. S. za winnego zarzucanego mu czynu z art. 178 a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz zarzucanego mu czynu z art. 207 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę łączną 9 miesięcy pozbawienia wolności. Tym samym wyrokiem Sąd Rejonowy w W. uniewinnił M. S. od zarzucanego mu czynu z art. 234 k.k., **(dowód: wyrok - k. 425 - 425 verte i k. 451 akt o sygn. II K 676/11 Sądu Rejonowego w (...))** .

W Sądzie Okręgowym w Sieradzu w sprawie o sygn. akt III Kow 154/11 prowadzone było wobec M. S. postępowanie o odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia. Postępowanie to zainicjowane zostało przez kuratora, który w sprawozdaniu z dnia 02 lutego 2011 roku wskazał na to, że M. S. nie przestrzega obowiązków nałożonych w czasie okresu próby. Postanowieniem z dnia 22 września 2011 r. odwołano warunkowe przedterminowe zwolnienie udzielone M. S. postanowieniem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 18 listopada 2009 roku wydanym w sprawie o sygn. akt III Kow 1303/09 i zarządzono wykonanie reszty nieodbytej kary pozbawienia wolności, **(dowód: postanowienie - k. 43 akt o sygn. akt III Kow 154/11 Sądu Okręgowego w Sieradzu)** .

U powoda nie wystąpiły zmiany w funkcjonowaniu emocjonalnym i poznawczym, mające związek z oskarżeniem o przestępstwo, od którego został uniewinniony wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 20 czerwca 2013 roku. Przeżyte zdarzenia, w tym odbyta kara pozbawienia wolności, nie wpływa i nie wpływała istotnie dezorganizująco na stan emocjonalny powoda. Powód nie podejmował leczenia psychiatrycznego, nie korzystał z terapii psychologicznej i obecnie również nie widzi tego typu potrzeby. Również subiektywnie nie spostrzega dolegliwości jako dokuczliwych wymagających interwencji specjalistycznej. Obecnie również nie zachodzą przesłanki, które przemawiałyby za koniecznością leczenia psychiatrycznego czy też terapii psychologicznej, **(dowód: opinia biegłego psychologa M. B. - k. 211 - 213)** .

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny, gdyż został ustalony na podstawie zgodnych twierdzeń stron i dowodów, które przez strony nie były negowane.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań stron, gdyż powód, mimo stosownego pouczenia, bez jakiegokolwiek usprawiedliwienia nie stawił się na rozprawę, na której miał być przesłuchany w trybie art. 299 k.p.c. oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków K. O. i L. Z., gdyż przeprowadzenie tego dowodu było zbędne dla ustalenia okoliczności niniejszej sprawy, które są bezsporne, gdyż wynikają z akt sprawy karnej.

Sąd ustalając zakres cierpień psychicznych powoda i innych dolegliwości związanych z oskarżeniem powoda o popełnione przestępstwo oraz związanych z odwołaniem warunkowego przedterminowego zwolnienia oparł się na opinii biegłego psychologa, której w tym zakresie przyznał pełen walor wiarygodności z uwagi na jej spójność i jasność. Nie dostrzeżono przy tym żadnych czynników osłabiających zaufanie do wiedzy biegłego i jego bezstronności, ani żadnych ważnych powodów, które zmuszałyby do dopuszczenia dowodu z opinii innych specjalistów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W rozpatrywanej sprawie powód domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa kwoty 250 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia na swoją rzecz, kwoty 30 000,00 zł na rzecz Domu Dziecka w T. i kwoty 20 000,00 zł na rzecz Ośrodka (...) w G..

Strona pozwana oponując żądaniu pozwu wskazała, że wszelkie czynności procesowe podejmowane przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w W. w sprawie, w której powód był oskarżony, podejmowane były zgodnie z prawem i pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w (...).

W świetle powyższego dla oceny zasadności sformułowanego roszczenia koniecznym było ustalenie, czy w istocie skierowanie aktu oskarżenia o popełnienie czynu z art. 234 k.k., od którego powód został prawomocnie uniewinniony, miało wpływ na decyzje sądu o odwołaniu mu warunkowego przedterminowego zwolnienia i zarządzeniu wykonania reszty kary

pozbawienia wolności, i czy w związku z tym naraziło to powoda na niedogodności związane z udziałem w sprawie i cierpienia psychiczne, a także doprowadziło do utraty możliwości korzystania z profesjonalnej pomocy medycznej na wolności, możliwość korzystania z życia społecznego, z nieskrępowanego praktykowania swojej wiary i uczestniczenia w obrządkach religijnych, utraty dobrego imienia, zaufania kontrahentów, banków i instytucji, utraty więzi z bliskimi, utraty możliwość uczestniczenia w akcjach dobroczynnych i charytatywnych, prowadzenia spokojnego życia, korzystania z zasobów kulturalnych, z rehabilitacji i zajęć sportowych.

Poszukując podstawy prawnej wywiedzonego przez powoda żądania należy poddać pod analizę, w świetle ustalonego stanu faktycznego, treść art. , art. 417² k.c., art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz treść art. 444 k.c. i art. 445 k.c.

Według art. 417 § 1 k.c. , za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa. Przez „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie”, przy uwzględnieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji , rozumie się działanie sprzeczne z przepisami, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem jego źródeł. Innymi słowy, chodzi o każde obiektywnie sprzeczne z prawem działanie władzy publicznej.

Przyjmując za Sądem Najwyższym, wskazać należy, że w niniejszej sprawie, z oczywistych względów żądanie powoda nie znajduje podstawy w treści przepisu art. 417 § 1 k.c. , gdyż brak jest przesłanki bezprawności, co w konsekwencji determinuje brak podstaw odpowiedzialności Skarbu Państwa w oparciu o powyższą regulację prawną. Należy bowiem stwierdzić, że prowadzenie postępowania karnego, sformułowanie zarzutów, wystąpienie z aktem oskarżenia, nawet gdy w sprawie zapadł wyrok uniewinniającego, nie stanowi czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 417 k.c. (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 października 2012 roku, sygn. IV CSK 165/12, LEX nr 1231327; wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie: z dnia 28 lutego 2013 roku, sygn. I ACa 443/12, niepubl .; z dnia 9 maja 2013 roku, sygn. I ACa 128/13, niepubl .; z dnia 17 października 2013 roku, sygn. IACa 304/13, niepubl .; z dnia 28 listopada 2013 roku, sygn. IACa 413/13, niepubl . i z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. I ACa 463/13).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w W. oraz Prokuratury Rejonowej w W. podejmowali czynności wyłącznie w ramach obowiązujących przepisów prawa, a zgromadzony w sprawie materiał dowody nie dostarcza podstaw do uznania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Funkcjonariusze pozwanych jednostek, z której działalnością powód wiąże dochodzone roszczenie, nie dopuścili się żadnych uchybień, które wskazywałyby na niezgodne z prawem działanie. Należy też dodać, że okolicznością wyłączającą bezprawność zachowania jest działanie dokonywane w ramach porządku prawnego i w granicach przyznanych kompetencji, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Powód nie wykazał ponadto, by na skutek tych działań w wymienionej sprawie poniósł szkodę majątkową bądź niemajątkową, pozostające z takimi zdarzeniami w normalnym związku przyczynowym (art. 361 k.c.).

Podnieść także trzeba, że roszczenie z tych samych powodów co powyżej, tj. braku przesłanki bezprawności, nie znajduje uzasadnienia w świetle przepisów art. 448 k.c. w zw. art. 24 k.c.

Zgodnie z treścią art. 448 k.c. , w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny. Wskazana regulacja prawna pozostaje w ścisłym związku z brzmieniem

art. 24 k.c. który zawiera podstawową konstrukcję cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych, a po myśli którego osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, w razie zaś dokonanego naruszenia może ona także żądać ażeby osoba która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi ustalić, że nie zostały naruszone dobra osobiste powoda, który w tym zakresie nie sprostął obowiązkowi wynikającemu z treści art. 6 k.c. Z opinii biegłego psychologa wynika ponadto, iż u powoda nie doszło do istotnego uszczerbku na zdrowiu, ani też do istotnych zmian w funkcjonowaniu emocjonalnym i poznawczym, które miałyby związek z oskarżeniem o przestępstwo, od którego został uniewinniony.

Powód nie wykazał również, że oskarżenie go o czyn, od popełnienia którego został uniewinniony, doprowadziło do zarządzenia mu wykonania reszty kary pozbawienia wolności. Jego twierdzenia o tym, że na skutek odwołania przedterminowego warunkowego zwolnienia utracił możliwość korzystania z profesjonalnej pomocy medycznej, z życia społecznego, z nieskrępowanego praktykowania wiary i uczestniczenia w obrządkach religijnych, możliwość uczestniczenia w akcjach dobroczynnych i charytatywnych, prowadzenia spokojnego życia, korzystania z zasobów kulturalnych, z rehabilitacji i zajęć sportowych, a także o tym, że utracił dobre imię, zaufanie kontrahentów, banków i instytucji, więz z bliskimi, są gołosłowne, nie poparte żadnymi dowodami. Natomiast z opinii biegłego psychologa wynika, że przeżyte zdarzenia, w tym odbyta kara pozbawienia wolności, nie wpływa i nie wpływała istotnie dezorganizująco na stan emocjonalny powoda. Powód nie podejmował leczenia psychiatrycznego, nie korzystał z terapii psychologicznej i obecnie również nie widzi tego typu potrzeby.

Należy wspomnieć w tym miejscu, że oprócz zarzutu z art. 234 k.k., w tym samym akcie oskarżenia postawiono powodowi zarzuty z art. 178 a § 1 i 4 k.k.

w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 207 § 1 k.k. Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 676/11 uznano powoda za winnego zarzucanych mu w/w czynów, za które wymierzono mu bezwzględną karę pozbawienia wolności. Ponadto należy dodać, co wynika z uzasadnienia postanowienia z dnia 22 września 2011 roku, że na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Sieradzu o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia miało wpływ nie tylko skierowanie przeciwko powodowi aktu oskarżenia o popełnienie trzech kolejnych czynów karalnych, ale przede wszystkim sprawozdanie kuratora, z którego wynikało, iż powód w okresie próby nie przestrzegał nałożonych na niego obowiązków wynikających ze skazujących wyroków.

Trzeba dalej wskazać, poszukując podstawy prawnej żądania powoda, iż z godnie z treścią art. 417² k.c., jeżeli przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona szkoda na osobie, poszkodowany może żądać całkowitego lub częściowego jej naprawienia oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy okoliczności, a zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności.

Celem regulacji prawnej, która wykracza poza minimalny standard ochrony jednostki określony przez art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, jest zapewnienie poszkodowanym kompensaty szczególnie dotkliwych uszczerbków spowodowanych władczą działalnością jednostek państwa i samorządu terytorialnego, jeżeli przemawiają za tym normy etyczne, a wobec zgodnego

z prawem zachowania sprawcy usunięcie tych następstw nie jest możliwe na podstawie przepisów ogólnych. Ustawodawca uchyła przesłankę bezprawności, a co za tym idzie, dla tych przypadków odpowiedzialności

za uszczerbki spowodowane wykonywaniem władzy publicznej nie wymaga też postawienia sprawcy zarzutu niewłaściwego postępowania (winy). Wskazaną w przepisie zasadą odpowiedzialności jest zasada słuszności. Chociaż ustawodawca uznaje, że byłyby niesłuszne, aby ujemne skutki

działań władczych obciążały wyłącznie poszkodowanego, to udzielana mu ochrona jest ograniczona, w porównaniu z regułami ogólnymi określonymi w art. 417 k.c., z uwagi na fakt wyrządzenia szkody zgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej.

Z brzmienia przepisu art. 417² k.c. wywodzi się stanowisko, że normy etyczne nie tylko przesadzają o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną zgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej, lecz także określają zakres kompensaty należnej poszkodowanemu. Może on bowiem żądać całkowitego lub częściowego naprawienia szkody majątkowej oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy okoliczności, a zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności. Owe normy pozaprawne stanowią kryterium oceny, które musi być uwzględnione przez organ orzekający o wysokości świadczenia, zarówno w przypadku odszkodowania, jak i zadośćuczynienia pieniężnego. Względy słuszności mogą przemawiać za tylko częściową kompensatą szkody lub krzywdy.

Mając na uwadze wcześniejsze wywody należy również stwierdzić,

że powód nie może żądać zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 417² k.c., gdyż przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej nie została wyrządzona szkoda na jego osobie, a ponadto zasady słuszności nie przemawiają za uwzględnieniem powództwa, gdyż powód był wielokrotnie skazywany za popełnianie różnorodnych czynów, a w okresie próby nie wykonywał nałożonych na niego obowiązków.

Z treści art. 444 § 1 k.c. wynika, że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty (§ 2).

Natomiast z treści art. 445 § 1 k.c. wynika, że w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Mając na uwadze treść tych przepisów i ustalony w sprawie stan faktyczny należy stwierdzić, że z oczywistych względów nie mają one zastosowania do żądania powoda o zadośćuczynienie, gdyż Skarb Państwa nie wyrządził powodowi szkody w postaci uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, co zostało potwierdzone między innymi przez biegłego psychologa powołanego w niniejszej sprawie.

Z treści art. 421 k.c. wynika, że przepisów min. art. 417 k.c. i art. 417² k.c. nie stosuje się, jeżeli odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej jest uregulowana w przepisach szczególnych. Powód nie wskazywał w swoich twierdzeniach pisemnych i ustnych w toku niniejszej sprawy, że dochodzi zadośćuczynienia w związku z innymi okolicznościami, niezwiązanymi ze skierowanym przeciwko niemu aktem oskarżenia. Zatem nie znajdują zastosowania do jego żądania inne przepisy prawa regulujące odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej.

Zatem z uwagi na niewykazanie przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego Skarbu Państwa powództwo podlegało oddaleniu w całości, o czym Sąd orzekł, jak w pkt 1 wyroku.

Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu, o czym orzekł, jak w pkt 2 wyroku, na podstawie art. 102 k.p.c., z uwagi na trudną sytuację finansową i majątkową powoda (nie posiada majątku i dochodu).

O kosztach zastępstwa prawnego należnych pełnomocnikowi powoda ustanowionemu z urzędu Sąd orzekł, jak w pkt 3 wyroku, na podstawie

§ 19 i § 20 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku

w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1801) .